

Opgave 3

Hoe reëel wordt de crisis?

De kredietcrisis ontstond in de Verenigde Staten op de huizenmarkt. Huizenbezitters en hypotheekbanken raakten vanaf 2006 in de problemen door stijging van de rente. Het vertrouwen tussen banken onderling en het vertrouwen in het monetaire systeem namen sterk af. Een aantal banken kwam in financiële nood. Sommige konden met staatsgaranties overeind gehouden worden. Andere gingen failliet. Een crisis in de monetaire economie kan leiden tot een crisis in de reële economie.

De Federal Reserve (Fed), het Amerikaanse stelsel van centrale banken, verlaagde vanaf september 2007 herhaaldelijk de rente: uiteindelijk tot een historisch laag tarief van 0,25% in december 2008. De Fed probeerde daarmee een crisis in de reële economie te voorkomen en de economische groei te stimuleren.

- 2p **12** Leg uit hoe een renteverlaging de economische groei kan stimuleren.

Economen waren het niet met elkaar eens over de ernst van de kredietcrisis en de gevolgen voor de economie. Er ontstond een economendebat, zoals te zien is in bron 9.

Gebruik bronnen 9 en 10.

- 2p **13** Leg uit hoe de kredietcrisis, ook bij een constante maatschappelijke geldhoeveelheid, kan leiden tot méér werkloosheid. Gebruik in de uitleg de verkeersvergelijking van Fisher.

Gebruik bronnen 9 en 11.

- 3p **14** Maak van de volgende zinnen een juiste economische redenering die aansluit bij de visie van Kroegman.

Particuliere beleggers hebben ook in Nederland de schrik te pakken van de kredietcrisis. Beleggingen met een hoger risico, zoals(1)....., werden in 2007 verkocht. Volgens DNB is het totale saldo op spaartegoeden daardoor in 2007 gestegen met(2)..... In 2008 hebben veel banken de spaarrente(3)....., omdat zij moeite hebben met het aantrekken van nieuw spaargeld.

Kies uit:

- bij (1) aandelen / obligaties
bij (2) 4,77% / 5,04% / 5,22%
bij (3) verlaagd / verhoogd

Gebruik bronnen 9 en 12.

- 2p **15** Welke cartoon uit bron 12 illustreert het beste de redenering van Proest? Kies één van de drie cartoons en motiveer de keuze.

Opgave 3

bron 9 een economendebat

Proest

Bootje

Kroegman

bron 10 verkeersvergelijking van Fisher

$$M \times V = P \times Y$$

M = maatschappelijke geldhoeveelheid

V = omloopsnelheid van het geld

P = prijsniveau

Y = reëel nationaal product

bron 11 uit een kwartaalbericht van De Nederlandsche Bank (DNB)

saldo inleg/aankopen door Nederlandse huishoudens per soort vermogen (2007 / miljarden euro's)					
	1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal	totale hoeveelheid belegd vermogen per 31-12-2007
spaartegoeden	+ 2,7	+ 7,8	+ 1,1	+ 0,2	246
aandelen	- 1,7	- 2,2	- 0,3	- 0,6	31
obligaties	+ 0,8	+ 0,8	+ 0,8	+ 0,9	28

bron 12 drie cartoons van Jos Collignon over de kredietcrisis

cartoon 1 'Wachten op het instapmoment'

cartoon 2 'Ik denk dat ze ergens van zijn geschrokken'

cartoon 3 'Parade van het grootkapitaal'

